
PRIKAZ

Davor Nikolić Filozofski fakultet, Zagreb
Hrvatska**7. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O ARGUMENTACIJI
(7th INTERNATIONAL CONFERENCE ON ARGUMENTATION)
Amsterdam, Nizozemska, od 29. lipnja do 2. srpnja 2010.**

U organizaciji Međunarodnog društva za proučavanje argumentacije (*International Society for the Study of Argumentation* – ISSA) svake se četiri godine održava četverodnevna konferencija o argumentaciji. Ovogodišnja, sedma po redu, održala se, kao i sve prethodne, u Amsterdamu, gradu koji je i sjedište društva organizatora. Kao što su istaknuli i govornici na otvaranju konferencije, mnogo je argumenata da baš Amsterdam bude domaćin konferencije posvećene argumentaciji, ali najvažniji je taj što Amsterdam još od renesanse figurira kao simbol slobode mišljenja i govora, a posebice onog valjano argumentiranog. Proučavatelji argumentacije danas Amsterdam prepoznaju i po tome što je njegovo sveučilište iznjedrilo pragmatodijalektički model komunikacije – jedan od najutjecajnih suvremenih smjerova u interdisciplinarnom polju koje je najjednostavnije nazvati *teorijom argumentacije*.

Interdisciplinarnost je nužna odrednica suvremenog proučavanja argumentacije. Još od prve konferencije iz 1986. godine, ovaj je skup postao važno susretno stručnjaka raznih nacionalnosti i disciplinarnih temelja. Tako se, uz tradicionalno najbrojnije formalne logičare i retoričare, na Issinim konferencijama mogu susresti i neformalni logičari, sociolingvisti, književni teoretičari, ali i pravnici, pedagozi te marketinški stručnjaci.

Za ovogodišnju konferenciju bilo je prijavljeno oko 450 radova, a dvije trećine (otprilike 300 radova) prihvaćeno je za izlaganje na skupu. Spomenuta širina teorijskih pristupa argumentaciji očitovala se i u temama radova. Od širih tema kao što su odnos argumentacije i persuazije, te argumentacije u različitim kontekstima (politički, sudski, religijski i sl.), do užih tema kao npr. argumentacijske pogreške, toposi i sl.

Konferenciju je u utrak 29. lipnja otvorio predsjednik Programskog odbora Frans van Eemeren, jedan od vodećih stručnjaka za argumentaciju, utemeljitelj pragmatodijalektičkog modela komunikacije te glavni urednik časopisa *Argumentation*. Radni prostor konferencije bile su prostorije Pravnog fakulteta, a

---

plenarna izlaganja održavala su se u staroj luteranskoj crkvi koja je danas Auditorij amsterdamskog sveučilišta. Tradicija je Issinih konferencija da plenarni izlagači budu dobitnici godišnjih nagrada koje Društvo dodjeljuje istaknutim stručnjacima u razdoblju između dvaju skupova. Laureti na 7. konferenciji bili su M. Finocchiaro, J. Klumpp i J. Freeman koji su ovim redoslijedom održavali svoja izlaganja na početku svakog radnog dana pred prepunim auditorijem. Svi plenarni izlagači imali su sat vremena za svoja izlaganja koja su bila posvećena najnovijim autorskim istraživanjima.

Radni dio konferencije bio je organiziran kroz jedanaest paralelnih tematskih sekcija. Osobitost je ovog skupa što je svaka sekcija svojim nazivom odala počast zaslužnim teoretičarima argumentacije (npr. Perelmanova, Toulminova ili Hamblinova sekcija). Svim izlagačima dodijeljen je polusatni blok: dvadeset minuta za izlaganje, pet minuta za diskusiju, a nakon toga bilo je moguće "prošetati" do druge sekcije. Nije potrebno naglašavati kako su se voditelji sekcija striktno držali vremena te su sva izlaganja započinjala i završavala u predviđeno vrijeme, a slušači su mogli napraviti vlastiti dnevni "itinerar" i poslušati do jedanaest referata.

Govoriti o pojedinačnim referatima nije moguće unutar ovog prikaza cjelovitog skupa, ali potrebno je istaknuti određene teme koje su obilježile ovogodišnju konferenciju. Od tradicionalnih argumentacijskih tema izlagači su se najviše bavili pogreškama u argumentaciji, etosom govornika i argumentacijskim shemama, čime su potvrdili kako živa argumentacijska praksa iznova propituje naizgled neprijeporne teorijske postavke. Tema koja je zaintrigirala velik broj izlagača bila je i uloga emocija u argumentaciji, što je zapravo stara retorička tema koju suvremeni teoretičari argumentacije pokušavaju tumačiti kroz najnovije spoznaje o ljudskoj komunikaciji. Najviše je pak pozornosti privukla sekcija vizualne argumentacije (Leffova sekcija) koja se bavila temama izvan klasičnog područja tzv. verbalne argumentacije. Ova je sekcija pokazala kako suvremeni čovjek, kao iznimno vizualno biće, percipira svijet oko sebe i stvara zaključke i onda kada verbalni element u komunikaciji potpuno izostaje.

Karakter međunarodnog znanstvenog skupa nije proizlazio samo iz brojnosti izlagača različitih nacionalnosti, nego prije svega iz visoke akademske razine koja je pratila kako izlaganja tako i popratne diskusije. Iz retoričke perspektive dalo bi se prigovarati kvaliteti izvedbe pojedinih izlagača, a ponegdje i sadržajnom dijelu (neke potpuno anakrone ili iznimno loše argumentirane postavke npr.), ali s velikom se sigurnošću može reći da je takvih referata bilo u manjini. Treba spomenuti i pojedine vrlo plodne diskusije koje su izlagačima mogle samo otvoriti nove vidike ili ih navesti da preispitaju neke teze iz referata.

Sedma konferencija o argumentaciji zanimljiva je i po tome što su se na njoj prvi put pojavili sudionici iz Hrvatske, odnosno četvero autora dvaju radova. Gabrijela Kišiček s Odsjeka za fonetiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu i Davor Stanković iz Službe za jezik i govor HRT-a održali su izlaganje pod naslovom *Analysis of fallacies in Croatian parliamentary debate* u kojem su na osnovi dvadeset sjednica Hrvatskoga sabora analizirali odnos lijevih i desnih

---

parlamentarnih stranaka i argumentacijskih pogrešaka koje se javljaju u njihovim raspravama. Analiza je pokazala da su "desni" skloniji pogreškama generalizacije i *argumentum ad hominem*, dok "lijevi" češće rade pogreške zanemarivanja alternative i *argumentum ad misericordiam*.

Davor Nikolić s Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu izlagao je rad *Toulmin's model facing non-deductive types of reasoning*, koji je sastavljen u koautorstvu s Dianom Tomić s Odsjeka za fonetiku. Poznati argumentacijski model koji je osmislio Stephen Toulmin još davne 1958. godine testiran je kao pedagoško sredstvo za poučavanje argumentacije, ali i kao shema za stručno procjenjivanje valjanosti argumentacije. I u ovom je radu procjenjivana argumentacija hrvatskih parlamentarnih govornika, ali i završnih govora učenika Govorničke škole "Ivo Škarić". Naime, govornička škola od svojih početaka uspješno primjenjuje Toulminov model u nastavi govorništva, ali i u stručnim procjenama govornika, prije svega samih polaznika.

Za kraj je važno naglasiti kako su svi hrvatski sudionici na 7. međunarodnoj konferenciji o argumentaciji ujedno i dugogodišnji mentori na govorničkoj školi koju je još 1992. utemeljio pokojni prof. emeritus Ivo Škarić. Znanje koje su ovi (još uvijek) mladi autori stekli od svoga učitelja primijenili su u vlastitim istraživanjima te se odvažili istupiti sa svojim malim radovima na veliki međunarodni kongres. Ovdje nećemo upotrijebiti izreku o prvim mačićima nego radije onu da jedna lasta ne čini proljeće pa će tek Osmo Issina konferencija 2014. pokazati koliko hrvatski retoričari i kvantitetom i kvalitetom mogu pridonijeti međunarodnom proučavanju argumentacije.
